

Голяк О. В.,
вчитель початкових класів
спеціалізованої школи № 211
з поглибленим вивченням англійської мови

**ВИКОРИСТАННЯ ІКТ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВИХ
КЛАСАХ
ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

У статті автор аргументує необхідність використання ІКТ на уроках у початковій школі. Як показує практичний досвід автора, це дає змогу підвищити якість навчання молодших школярів, формувати у них необхідні ключові та предметні компетентності, навички практичного застосування набутих знань, створює умови для ефективної взаємодії педагогів з учнями та батьками, розвиває творчі здібності, що є необхідною умовою подальшої максимальної реалізації особистості в сучасному житті.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, навчально-виховний процес, початкова школа, молодші школярі.

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. Сьогодні впроваджуються освітні моделі, що ґрунтуються на гуманістичних засадах, тобто є особистісно зорієнтованими, і відображають особливості сучасного соціокультурного простору. Вони забезпечують реалізацію

завдань нового Державного стандарту загальної початкової освіти.

В умовах інтеграції України в європейський освітній простір набуває актуальності проблема пошуку шляхів підвищення ефективності та результативності навчального процесу в початковій школі. Сучасний соціокультурний процес характеризується глобалізацією масмедійного простору. Інтенсивне проникнення в освітній простір інформаційно-комунікаційних технологій викликали в початковій освіті появу не тільки позитивних тенденцій, пов'язаних насамперед з розширенням горизонтів її доступності, а й нових суперечностей і ризиків, викликаних стрімким поширенням інформації. Але і в сучасному технологічному суспільстві, на мою думку, учитель початкових класів повинен слідувати ідеї В. О. Сухомлинського: «Діти повинні жити у світі краси, гри, казки, музики, малюнка, фантазії, творчості».

Отже, сьогодні важливого значення набуває впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес. В Україні прийнята державна цільова програма «Сто відсотків», метою якої є впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій. За допомогою ІКТ створюються умови для формування ключових та предметних компетентностей школяра, його повноцінної самореалізації, адже вони дозволяють максимально розкрити зміст уроку, стимулюють активність учнів, розвивають їх творчі здібності. Основна ідея дослідження базується на положенні про те, що застосування інформаційно-

комунікаційних технологій дає змогу зацікавити учнів зробити урок, захоплюючим, хвилюючим, яскравим, емоційно насиченим та сприяти більш ефективному навчанню школярів слухати, чути, аналізувати, висловлювати свої думки про вивчений матеріал, розвивати практичні навички користування сучасними ІКТ з метою розв'язання життєвих та навчальних завдань. Використання комп'ютерних програм, конструкторів уроків, тренажерів, презентацій, анімації, аудіо-, відео- та фото матеріалів – створює новий мультимедійний контент уроку. Принциповим положенням є гармонійне поєднання комп'ютерної грамоти з українською мовою, літературним читанням, математикою, природознавством, музикою, образотворчим мистецтвом, трудовим навчанням, і, як результат – створення нового якісного сучасного інтегрованого уроку.

Метою статті є визначення ефективних методів та форм використання інформаційно-комунікаційних технологій у початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Теоретичну основу дослідження склали роботи з питань сучасних педагогічних технологій (О. Пометун, Л. Пироженко, Л. Масол, Л. Аристова). Дослідження вчених і педагогів-практиків (Л. Масол, І. Красильникова, І. Гудчина, Р. Петеліна, С. Полозова, В. Едігей, В. Скворцова) переконливо свідчать про те, що використання ІКТ під час навчально-виховного процесу має такі основні переваги: здійснюється диференціація навчального процесу; розширюється контроль за навчальною діяльністю учнів і забезпечується на цій основі зворотний зв'язок; створюються умови для

підвищення рівня зацікавленості учнів у навчальній діяльності завдяки внесенню елементів новизни.

Системне використання інформаційно-комунікаційних технологій у своїй педагогічній діяльності протягом останніх років сприяло підвищенню якості освіти моїх учнів. Зупинимось на більш докладному висвітленні технології реалізації досвіду методичної проблеми.

При підготовці та проведенні уроків використовую пакет MS Office, що містить текстовий редактор Word, електронні презентації PowerPoint. Електронні презентації дають можливість при незначних витратах часу підготувати наочність до уроку. Уроки, складені за допомогою PowerPoint, – видовищні й ефективні в роботі з інформацією. Використання презентацій можливе на будь-якому етапі вивчення теми уроку: під час пояснення нового матеріалу, закріплення, повторення, контролю.

Вивчення програмового матеріалу забезпечується шляхом мотивації до навчальної діяльності: створенням проблемних ситуацій, ознайомленням учнів із різними стандартними та нестандартними ситуаціями, аналізом практичного значення засвоєних понять та термінів. Адже такі завдання сприяють формуванню в учнів компетентності в життєвих ситуаціях через розв'язання ситуативних задач, формують особистісне ставлення до проблеми, що вирішується, вчать орієнтуватися в навчальному матеріалі та переносити ці знання на інші сфери життя.

Застосування на уроці комп'ютерних тестів і діагностичних комплексів дозволяє за короткий час отримувати об'єктивну картину рівня засвоєння матеріалу і своєчасно його скоригувати. І, як результат, – формуються

ключові та предметні компетентності учнів, адже ця робота пов'язана з культурою мислення, аналітичною рефлексією, вчить самостійно приймати рішення. Так, на підсумковому етапі уроку, під час закріплення програмового матеріалу, учні розгадують кросворди, тести.

Велику роль відіграє комп'ютер у роботі з підготовки та накопичення дидактичних матеріалів: моделювання та конструювання навчальних занять, позакласних заходів, створення мультимедійних презентацій, електронних засобів навчання. Все це дає змогу сформувати банк даних. З метою реалізації принципів особистісно-зорієнтованого навчання, створення умов для розвитку, саморозвитку творчих здібностей учнів, використовуємо нетрадиційні форми проведення уроків. З метою активізації особистісної позиції учня в навчальному процесі на основі вміння самостійно отримувати нові знання, формування активної життєвої позиції, в педагогічній діяльності застосовуємо метод проектів.

Професійна діяльність не обмежується тільки уроками, власні педагогічні ідеї реалізую також в позаурочній та гуртковій роботі, що дає змогу формувати ключові та предметні компетентності учнів, розвивати їх творчі здібності. Важливу роль у цій роботі також відіграє використання ІКТ. Для створення творчих робіт навчаю дітей використовувати Інтернет-ресурси. У класі діє «Творча майстерня» – виставка кращих робіт, яка постійно оновлюється.

Щодо форм та методів навчання, добираю ті, які найбільше пасують моїм учням, мені як вчителю, що є оптимальними для мети, якої намагаюся досягти, не орієнтуючись на «педагогічну моду». Цікавлюся усім

новим. Застосовую елементи проектної технології, інтерактивні методи, ІКТ у навчанні і вихованні.

Використання інноваційних інтерактивних технологій для формування компетентностей учнів початкової школи передбачає активне залучення кожної дитини до навчального процесу. Школярі набувають навичок здорової міжособистісної комунікації, критичного мислення для розв'язання складних проблем, пошуку альтернатив, висловлення думок.

Моніторинг якості знань учнів мого класу адміністрацією школи засвідчив збільшення кількості учнів із середнім та достатнім рівнями навчальних досягнень. Результативність роботи прослідковується в тому, що учні:

- уміють спостерігати, критично мислити, аналізувати, використовувати одержану інформацію в різних ситуаціях;
- з великим бажанням виконують творчі, презентаційні роботи;
- вміють співпрацювати в групах і парах, самостійно організовувати свою роботу;
- успішно опановують навчальні програми відповідно до вимог Державного стандарту загальної початкової освіти;
- самостійно використовують Інтернет-ресурси.

Учні, які досягнули високого рівня знань, займають призові місця у районному турі знавців української мови ім. Петра Яцика. Є активними учасниками районних олімпіад з математики та природознавства. Серед них є переможці всеукраїнських конкурсів «Колосок», «Соняшник», «Патріот» та міжнародного математичного конкурсу «Кенгуру». Учні класу стали переможцями всеукраїнської акції «Нагодуй горобчика». Також діти брали участь і

отримали нагороди у багатьох шкільних, районних, міських, всеукраїнських конкурсах художньої праці, а саме: «Осінь фесрія», «Енергія – це життя», « Я ліплю із пластиліну...», «Динамо» тощо.

Але найголовніше – це те, що за час навчання у початковій школі мої учні стають особистостями, які вміють самостійно вчитися, думати, виявляють зацікавленість до навчання, докладають вольових зусиль, добирають, знаходять потрібні знання, способи розв’язання задачі, уміють організувати свою працю і працю у кооперуванні з іншими.

У своїй роботі намагаюсь правильно організувати життя й навчання кожної дитини з її неповторною індивідуальністю, забезпечити таке спілкування з дитиною на кожному етапі її розвитку і навчання, яке дасть максимальний ефект. Підтримую систематичний контакт з батьками. Спрямовую їх на продуктивну співпрацю, та залучаю їх до навчально-виховного процесу, дотримуючись поєднання: школа – дитина – сім’я.

Якщо підтримувати, стимулювати перші паростки самостійності, самовираження, то цілком можливо, що мої вихованці стануть успішними творчими особистостями, здатними пізнавати і творити навколишній світ і своє життя.

Висновки. Отже, використання ІКТ на уроках у початковій школі дає змогу підвищити якість навчання, формувати необхідні ключові та предметні компетентності, навички практичного застосування набутих знань, створює умови для ефективної взаємодії педагогів з учнями та батьками, розвиває творчі здібності, що є необхідною умовою

подальшої максимальної реалізації особистості в сучасному житті.

Джерела

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 р. № 462
2. Білоконна Н. І., Білоконний С. П. До проблеми використання інформаційних технологій у навчальному процесі / II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16 – 18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 49 – 53.
3. Бученко І. В. Комп'ютеризація навчання – свідчення професійної майстерності педагога. Інститут післядипломної педагогічної освіти. – К., 2007.
4. Ващук О. В. Використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі учнів 5 – 7 класів / Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2003. – Вип. 25. – С. 98 – 103.
5. Замліла Н. С. Мультимедійні проекти – одна з форм роботи з обдарованою молоддю в школі / Обдар. дитина. – 2004. – №9. – С. 32 – 35.
6. Маркус Н. В. Особливості застосування інформаційних технологій як засобу гуманізації навчання молодших школярів // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ.гуманіт. ун-т. – Рівне, 2002. – Вип.23. – С. 171 – 173.
7. Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. Освітні технології: Навч.-метод. посібник за ред. О. М. Пехота. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 255 с.
8. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. За ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво. А.С.К., 2004 – 192 с.

В статті автор аргументує необхідність використання ІКТ на уроках в початковій школі. Як показує практичний

опыт автора, это позволяет повысить качество обучения младших школьников, формировать у них необходимые ключевые и предметные компетентности, навыки практического применения приобретенных знаний, создает условия для эффективного взаимодействия педагогов с учениками и родителями, развивает творческие способности, что является необходимым условием дальнейшей максимальной реализации личности в современной жизни.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, учебно-воспитательный процесс, начальная школа, младшие школьники.